

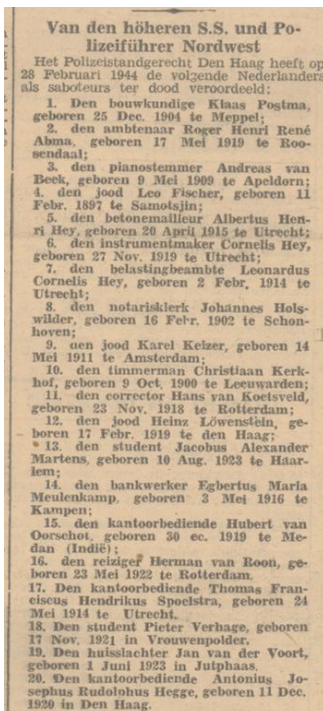

Jacobus (Jacques) Alexander Martens werd geboren 10 augustus 1923 te Haarlem. Hij was de zoon van Christianus Martinus Antonius Martens en Dorothea Petronella Remmé. Zijn ouders trouwden op 23 oktober 1922. Het was het tweede huwelijk van zijn vader, nadat zijn eerste vrouw Helena Dorothea Elisabeth Siegers overleed in 1920.

Zijn jeugd bracht hij met nog 2 broers grotendeels door in Beverwijk, waar zijn vader een ijzerhandel had. Hij bezocht de Leerschool en de U.L.O. en werd lid van de Atletiekvereniging Door Eendracht Macht.

Jacques was vanaf de oprichting in 1935 tot het verbod door de Duitse bezetter in 1941 lid van Scoutinggroep André de Thaye in Beverwijk. Hij begon als welp en werd uiteindelijk roverscout (voortrekker). Vrienden karakteriseerden hem als een rustige, sportieve en goudeerlijke jongen.

Na zijn schooltijd in 1939 ging hij werken bij de Rijksverzekeringsbank. Toen op 10 mei 1940 het Duitse leger Nederland binnenviel was Jacques Martens bijna 17 jaar. Hij werd in 1941 of 1942 opgeroepen voor tewerkstelling in Duitsland, maar weigerde hieraan gevolg te geven en dook onder. Eerder had hij zich met enkele Beverwijker vrienden op kleine schaal verzet tegen de Duitsers. Hij liet duidelijk blijken fel gekant te zijn tegen de Duitse bezetter. Door een kennis, een politieagent in Oostzaan, kwam Jacques in contact met de verzetsgroep de Oranje Vrijbuiters.

De Oranje Vrijbuiters was een verzetsgroep die werkte vanuit Utrecht maar leden had vanuit heel Nederland. De groep was in 1941 door Klaas Postma ("oom Peters") opgericht en liet Joden en studenten onderduiken. In 1943 werd een knokploeg opgericht van ongeveer 24 jongens en Truus Solleveld. Deze ploeg pleegde aanslagen op landverraders, NSB-ers en Duitsers en pleegde overvallen op distributiekantoren. Naast Jacques waren ook de scouts Ton Hegge en de broers Bart, Leo en Kees Heij, bij de knokploeg aangesloten.

Eind augustus werden aantal Vrijbuiters opgepakt, waaronder Jacques. Eén van hen, Joop de Heus, verraadde de rest. Jacques werd op 23 augustus 1943 gearresteerd en kwam een dag later terecht in het Oranjehotel. Hij kwam terecht in cel 487 en 525. Vanuit de gevangenis schreef hij ontroerende brieven naar zijn ouders in Beverwijk. Uit die brieven blijkt dat hij ook een paar keer levensmiddelen en bezoek kreeg van het Nederlandse Rode Kruis, waar hij zeer tevreden over was. Maar, hoewel dit wel geprobeerd werd, mocht hij geen bezoek van familie ontvangen.

Op 23 november wordt Ton Hegge uit Den Haag met een smoes naar Utrecht gelokt door De Heus. Ze hebben een afspraak, maar na vertrek uit het restaurant wordt Ton Hegge door de Sicherheitsdienst gearresteerd. Hij komt bij zijn vriend Bob van Oorschot in de cel van het Oranjehotel. De drie broers Heij worden op 17 december 1943 opgepakt. Zij worden door De Heus in de val gelokt onder het mom van een overval op een distributiekantoor in Elst. Daar aangekomen worden ze gearresteerd door de Sicherheitsdienst. Ze kwamen terecht in het Oranjehotel in Scheveningen waar ook andere Vrijbuiters gevangen zaten.

Op 28 februari 1944 werd over 20 mannen het doodvonnis uitgesproken. De dag erna, op 29 februari, werden op de Waalsdorper-vlakte Ton, Leo, Kees en Jacques met hun verzetskameraden gefusilleerd. Hun laatste woorden waren: "Wij sterven voor God, Koningin en Vaderland". Bart kreeg samen met een ander lid van de Vrijbuiters, na te hebben moeten toekijken hoe zijn beide broers geëxecuteerd werden, gratie. Ze krijgen in plaats van de doodstraf een tuchthuisstraf van twintig jaar opgelegd en worden op 13 mei 1944 naar Kamp Vught vervoerd en worden van daar uit op 24 mei doorgestuurd naar het concentratiekamp in Dachau. Op de kamp kaart van Bart uit Vught staat de reden van zijn arrestatie: *Teilname an Verbotene Illegale Organization*.

Na de bevrijding werden de gefusilleerden opgegraven en geïdentificeerd. Aanvankelijk werden zij in een massagraf op de Algemene Begraafplaats in Den Haag neergelegd. In mei 1947 zijn zij herbegraven op de 3e Algemene Begraafplaats 'Tolsteeg' in Utrecht. De slachtoffers liggen bij elkaar, bij

een voor de Oranje Vrijbuiters opgericht monument. Het monument door een jonge padvinder onthuld. Tijdens de bijzetting kwamen mensen uit het verzet en van de padvinderij aan het woord.

Vlak na de oorlog, in 1945, heeft het bestuur van de Atletiekvereniging Door Eendracht Macht ter nagedachtenis en herinnering aan Jacques Martens een ereprijs ingesteld; de Jacques Martens Prijs.

Meer informatie

[Jacobus Alexander Martens • Oorlogsslachtoffers IJmond](#)

[Jacobus Alexander Martens | Oorlogsgravenstichting](#)

[Jacobus Alexander Martens | Erelijst van Gevallenen 1940-1945](#)

[Executies - Erepeloton Waalsdorp](#)

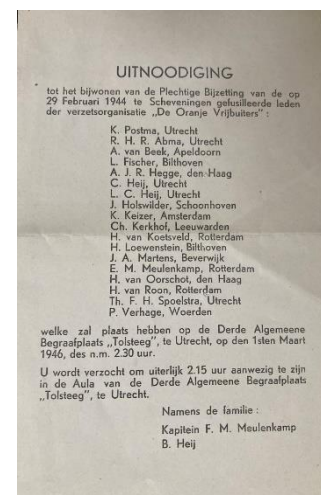
[Nederlandse Oorlogsgraven Algemene Begraafplaats Tolsteeg - Utrecht - TracesOfWar.nl](#)

[Klaas Postma – Oog in Al in Beeld](#)

[Oranje Vrijbuiters](#)

[Oranje Vrijbouter Jacques Martens \(oranjevrijbuiters.nl\)](#)

[Jacobus Alexander Martens | Digitaal Namenmonument Oranjehotel](#)

[Oranje Vrijbuiters - Wikipedia](#)

[Jacques Martensprijs - AV DEM | Atletiekvereniging DEM - Beverwijk](#)

[Nieuw Utrechtsch dagblad » 12 mei 1947 - Art. 70 | Delpher](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.